

Regeringens proposition

1980/81: 110

om ändring av procentsatserna m. m. för kvarskatteavgiften;

beslutad den 12 februari 1981.

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

ROLF WIRTÉN

Propositionens huvudsakliga innehåll

Den som inte har betalat tillräckligt med preliminär skatt under inkomståret kan undgå kvarskatteavgift enligt uppbördslagen (1953:272) genom att göra fyllnadsinbetalning senast den 30 april året därpå. Denna tidsgräns är f. n. absolut och gäller alltså även då den skattskyldige har fått anstånd med självdeklarationen till någon dag efter den 30 april. I propositionen föreslås att den skattskyldige i sådana fall skall kunna göra fyllnadsinbetalning senast den 30 juni och få inbetalningen beaktad vid avgiftsberäkningen. En viss avgift skall den skattskyldige dock betala.

Nuvarande kvarskatteavgift utgår efter 6% om den slutliga skatten överstiger den preliminära skatten med högst 5 000 kr. och i annat fall efter 8%. Avgiften kan under vissa förutsättningar sättas ned. Den beräknas då efter 3%. Med hänsyn till förändringarna i det allmänna ränteläget föreslås i propositionen att avgiften höjs med två procentenheter till 8, 10 resp. 5%. Beträffande anståndsfallen föreslås att avgiften skall utgå med 2% av det skattebelopp, som har betalats preliminärt under tiden den 1 maj—den 30 juni.

De nya bestämmelserna om en nedsatt avgift i anståndsfallen skall enligt propositionen kunna tillämpas redan i år. I övrigt föreslås bestämmelserna bli tillämpade första gången vid den årliga debiteringen av slutlig skatt år 1982.

Förslag till

Lag om ändring i uppbördslagen (1953: 272)

Härigenom föreskrivs i fråga om uppbördslagen (1953: 272)¹

dels att 27 § 3 mom. och 85 § 2 mom. skall ha nedan angivna lydelse.

dels att i 27 § skall införas ett nytt moment, 4 mom., av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 §

3 mom.² Överstiger skattskyldigs slutliga skatt den preliminära skatt, som enligt 2 mom. skall gottskrivas honom, skall den skattskyldige *erlägga* avgift (kvarskatteavgift) med *sex* procent av det överskjutande beloppet, om detta uppgår till högst femtusen kronor, och i annat fall med *åtta* procent.

Avgiftsbelopp, som understiger femtio kronor *påföres* ej. Vid bestämmande av procenttalet för avgiften och vid beräkning av avgiften gäller.

att i den slutliga skatten *icke* inräknas skattetillägg eller förseningsavgift enligt taxeringslagen;

att i den preliminära skatten *icke* inräknas sådan i 2 mom. *under 3)* avsedd preliminär skatt, som *erlagts* efter den 30 april året *näst* efter inkomståret;

att det belopp, på *vilket* avgiften skall beräknas, avrundas till närmast lägre hundratal kronor.

Ändras debitering eller tillgodoräkning av preliminär skatt eller debiteras tillkommande skatt, *sker* ny beräkning av kvarskatteavgift. Avgiften *bestämnes* därvid till belopp som skulle ha utgått, om beräkningen gjorts vid den årliga debiteringen av motsvarande slutliga skatt.

Bestämmelserna i denna lag om kvarstående och tillkommande skatt *äga*, *där icke* annat *angives*, *motsvarande tillämpning beträffande* kvarskatteavgift.

3 mom. Överstiger skattskyldigs slutliga skatt den preliminära skatt, som skall gottskrivas honom enligt 2 mom., skall den skattskyldige *betala en* avgift (kvarskatteavgift) med *åtta* procent av det överskjutande beloppet, om detta uppgår till högst femtusen kronor, och i annat fall med *tio* procent.

Avgiftsbelopp som understiger femtio kronor *påförs* ej. Vid bestämmande av procenttalet för avgiften och vid beräkning av avgiften gäller

att i den slutliga skatten *inte* inräknas skattetillägg eller förseningsavgift enligt taxeringslagen (1956:623);

att i den preliminära skatten *inte* inräknas sådan preliminär skatt *som avses* i 2 mom. 3 *och* som *har betalats* efter den 30 april året efter inkomståret;

att det belopp, *som* avgiften skall beräknas på, avrundas till närmast lägre hundratal kronor.

Ändras debitering eller tillgodoräkning av preliminär skatt eller debiteras tillkommande skatt, *görs* ny beräkning av kvarskatteavgift. Avgiften *bestäms* därvid till belopp som skulle ha utgått, om beräkningen gjorts vid den årliga debiteringen av motsvarande slutliga skatt.

Bestämmelserna i denna lag om kvarstående och tillkommande skatt *skall tillämpas på* kvarskatteavgift *om inte* annat *anges*.

¹ Lagen omtryckt 1972: 75. Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 771.

² Senaste lydelse 1978: 201.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 mom. Har skattskyldig, som har fått anstånd med självdeklarationen till någon dag efter den 30 april taxeringsåret, betalat in preliminär skatt för inkomståret efter den 30 april men senast den 30 juni taxeringsåret, skall länsstyrelsen på ansökan av den skattskyldige nedsätta kvarskatteavgiften enligt följande.

Kvarskatteavgiften skall beräknas efter två procent på den del av det överskjutande beloppet enligt 3 mom. som täcks av den enligt första stycket inbetalade skatten. Avgiften i övrigt skall beräknas som om betalningen hade gjorts senast den 30 april taxeringsåret. I övrigt gäller bestämmelserna i 3 mom.

Ansökan skall ha kommit in till länsstyrelsen före utgången av året efter det då kvarskatteavgiften påfördes.

85 §

2 mom.³ Har skattskyldig påförts kvarskatteavgift och beror den kvarstående skatten av förhållande, varöver den skattskyldige icke kunnat råda, äger länsstyrelsen i det län, där avgiften påförts, efter ansökan besluta att avgiften skall utgå med endast tre procent.

Ansökan, som i detta moment sägs, skall hava inkommit till länsstyrelsen före utgången av året näst efter det då avgiften påfördes. (Se vidare anvisningarna.)

2 mom. Har skattskyldig påförts kvarskatteavgift och beror skillnaden mellan den slutliga och den preliminära skatten på förhållande, som den skattskyldige inte har kunnat råda över, får länsstyrelsen i det län, där avgiften har påförts, efter ansökan av den skattskyldige besluta att avgiften skall utgå med endast fem procent.

Vid beslut om nedsättning enligt första stycket skall bortses från den del av avgiften som har beräknats efter två procent enligt 27 § 4 mom.

Ansökan skall ha kommit in till länsstyrelsen före utgången av året efter det då avgiften påfördes. (Se vidare anvisningarna.)

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt uppgift på den har utkommit från trycket i Svensk författningssamling. Äldre bestämmel-

³ Senaste lydelse 1974: 853.

ser i 27 § 3 mom. och äldre bestämmelse i 85 § 2 mom. om procentsats gäller dock fortfarande i fråga om kvarskatteavgift, som avser skatt på grund av 1981 eller tidigare års taxering samt på grund av eftertaxering för år 1981 eller tidigare år.

BUDGETDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1981-02-12

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Ullsten, Bohman, Friggebo, Mogård, Dahlgren, Åsling, Krönmark, Burenstam Linder, Johansson, Wirtén, Holm, Andersson, Boo, Winberg, Danell, Petri, Eliasson

Föredragande: statsrådet Wirtén

Proposition om ändring av procentsatserna m. m. för kvarskatteavgiften

1 Inledning

Jag tar i det följande upp frågan om hur beräkningen av kvarskatteavgiften enligt uppbördslagen (1953: 272), UBL, skall ske när den skattskyldige har fått anstånd med sin självdeklaration till någon dag efter den 30 april taxeringsåret. Med hänsyn till förändringen i det allmänna ränteläget kommer jag också att föreslå en viss uppräknig av de procentsatser som kvarskatteavgiften f. n. beräknas efter. Innan jag redovisar bakgrunden till mina överväganden skall jag först lämna en kort redogörelse för de nu gällande bestämmelserna.

Inbetald preliminär skatt avräknas i sin helhet vid debiteringen av den slutliga skatten. Kvarskatteavgift utgår emellertid enligt 27 § 3 mom. UBL med viss procent av det belopp varmed den skattskyldiges slutliga skatt överstiger den preliminära skatt som betalats senast den 30 april under taxeringsåret. Vid beräkningen av avgiften får den skattskyldige sålunda inte tillgodoräkna sig preliminär skatt, som han har betalat efter den 30 april. Är det överskjutande beloppet högst 5 000 kr. beräknas avgiften efter 6 % och i annat fall efter 8 %. Avgiftsbelopp som understiger 50 kr. påförs dock inte. Det belopp på vilket avgiften beräknas skall vidare avrundas till närmast lägre hundratal kronor. Detta innebär att mellanskillnaden måste uppgå till minst 900 kr. för att avgift skall påföras.

Avgiften, som inte är avdragsgill vid taxeringen, kan enligt 85 § 2 mom. UBL nedsättas om skillnaden mellan den slutliga och preliminära skatten beror på förhållande som den skattskyldige inte har kunnat råda över. Avgiften skall därvid beräknas efter 3 %. Att en avgift skall utgå också i sådana fall har motiverats av att dröjsmålet med skatteinbetalningen annars skulle medföra en räntevinst för den skattskyldige.

Beslut om nedsättning får meddelas av länsstyrelsen efter ansökan av den skattskyldige. För att en ansökan skall kunna prövas skall den ha kommit in till länsstyrelsen före utgången av året efter det då avgiften påfördes.

Bestämmelser om anstånd med självdeklaration finns i 34 § 2 mom. taxeringslagen (1956:623), TL. Anstånd kan medges den som visar att han på grund av särskilda omständigheter är förhindrad att avlämna sin självdeklaration inom föreskriven tid. Anstånd får inte utan att synnerliga skäl föreligger medges längre än till utgången av maj månad under taxeringsåret. Enligt vad som uttalades i förarbetena (prop. 1977/78: 181, SkU 1977/78: 55, rskr 1977/78: 362) bör anståndstiden aldrig sträckas utöver den 15 juni under taxeringsåret.

Sedan år 1979 finns det ytterligare en anståndsgrund. Den som i varaktigt bedriven rörelse biträder deklarationsskyldiga med att upprätta självdeklaration kan efter ansökan få tillstånd av lokal skattemyndighet att avlämna klienternas deklARATIONER under tiden den 1 april—den 31 maj under taxeringsåret. Deklarationerna skall i så fall levereras enligt en upprättad tidsplan. Denna möjlighet gäller bara i fråga om skattskyldiga, som annars skulle ha varit skyldiga att deklarerat senast den 31 mars under taxeringsåret. Vid ansökningen skall fogas en förteckning över de deklarationsskyldiga. Om ansökningen bifalls skall den som finns upptagen i förteckningen anses ha erhållit anstånd till den dag då deklARATIONER senast får avlämnas enligt tidsplanen.

Ett anstånd med att lämna självdeklaration påverkar f. n. inte den tidsgräns vid vilken fyllnadsinbetalning senast skall göras för att den preliminära skatten skall tillgodoräknas vid beräkningen av kvarskatteavgift. Tidsgränsen den 30 april är med andra ord absolut.

2 Framställningar om en utsträckning av tiden för fyllnadsinbetalning

Lantbrukarnas riksförbund m. fl. har i skrivelse till chefen för budgetdepartementet hemställt att bestämmelserna om kvarskatteavgiften ändras så att avgiftsbefrielse kan medges för den som har anstånd med självdeklarationen till någon dag efter den 30 april och gör erforderlig fyllnadsinbetalning av preliminär skatt senast den 15 juni under taxeringsåret. Som skäl för framställningen anfördes att nuvarande krav på att fyllnadsinbetalning skall göras senast den 30 april motverkar syftet med de utvidgade möjligheterna för revisionsbyråer m. fl. att lämna deklARATIONER successivt fram till den 31 maj under taxeringsåret. Byråerna vet inte i förväg vilka klienter som behöver göra fyllnadsinbetalningar och kan inte anpassa sitt arbete så att de tar dessa klienter först. Eftersom de klienter som inte har fått sina skatteberäkningar före den 30 april kräver besked av byråerna för att

kunna göra nödvändiga fyllnadsinbetalningar, blir arbetet för dessa sönderryckt.

Frågan om kvarskatteavgiftens utformning har också tagits upp i riksdagen (mot. 1979/80: 352). Motionärerna framhöll att tidsgränsen för fyllnadsinbetalningar medför olägenheter för den som fått anstånd med deklarationen till någon dag efter den 30 april och begärde en översyn av bestämmelserna.

Skatteutskottet (SkU 1980/81: 2) delade motionärernas uppfattning att den som har fått anstånd kan ha svårigheter att i rätt tid bedöma i vad mån han bör göra fyllnadsinbetalning. Utskottet konstaterade vidare att de olägenheter som detta medför drabbar ett begränsat antal skattskyldiga och bl. a. innebär att fyllnadsinbetalningar inte framstår som meningsfulla för dem som trots sådana betalningar måste betala kvarskatteavgift. Enligt utskottets uppfattning bör regeringen och riksskatteverket skyndsamt undersöka om det går att finna acceptabla utvägar för att helt eller delvis lösa problemen.

Med hänsyn till att frågan redan uppmärksammats av regeringen genom tidigare framställning av Lantbrukarnas riksförbund m. fl. ansåg utskottet att någon särskild framställning av riksdagen inte erfordrades. Utskottet avstyrkte därför motionen i den mån den inte var tillgodosedd med vad utskottet anfört och hemställde att riksdagen skulle avslå den. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets hemställan.

3 Riksskatteverkets förslag

Riksskatteverket (RSV) har i en promemoria av den 29 december 1980 övervägt hur bestämmelserna om kvarskatteavgiften kan ändras med hänsyn till de förut redovisade synpunkterna.

RSV erinrar om att en nedsättning av kvarskatteavgiften enligt nuvarande bestämmelse i 85 § 2 mom. UBL kan medges bara om skillnaden mellan den slutliga och preliminära skatten beror på förhållande som den skattskyldige inte har kunnat råda över. Verket anser att denna förutsättning bör gälla också i fråga om den som har fått anstånd med deklarationens avlämnande till någon dag efter den 30 april. Att medge en nedsättning av avgiften enbart av det skälet att anstånd har meddelats, och alltså oberoende av att den skattskyldige i verkligheten kanske ändå kunnat beräkna hur stor fyllnadsinbetalning han behöver göra, skulle enligt verkets mening innebära en orättvisa gentemot de skattskyldiga som inte fått anstånd. Den omständigheten att den skattskyldige fått anstånd bör därför enligt verkets uppfattning vara endast en av de omständigheter som skall beaktas vid bedömningen huruvida skillnaden mellan den slutliga och preliminära skatten kan anses ha berott på förhållande som den skattskyldige inte kunnat råda över. Verket föreslår att bestämmelser med denna innebörd införs

genom ett tillägg i anvisningarna till 85 § UBL. Enligt detta tillägg krävs vidare att den skattskyldige skall ha gjort sin fyllnadsinbetalning senast den 30 juni under taxeringsåret för att få den tillgodoräknad vid avgiftsberäkningen. Verkets förslag innebär i övrigt inte någon ändring i förhållande till vad som gäller nu och avgiften skall alltså också i anståndsfallen nedsättas till 3% av det belopp med vilket den slutliga skatten överstiger den preliminära skatt som har betalats senast den 30 april under taxeringsåret.

4 Föredragandens överväganden

4.1 Inledning

Vårt uppbördssystem är utformat med sikte på att både arbetstagare och egna företagare under inkomståret skall betala in en preliminär skatt som så nära som möjligt svarar mot den slutliga skatt som debiteras under det följande året. En viss överdragning till debiteringsåret har dock fått medges. Den källskatt som innehålls under inkomstårets sista månader skall sålunda betalas in av arbetsgivarna senast den 18 januari under debiteringsåret. Under denna månad infaller också den sista uppbörden av debiterad preliminär B-skatt. De skattskyldiga har därutöver fått ett visst utrymme för fyllnadsinbetalningar av preliminär skatt utan att betalningen skall anses ha skett för sent. Frågan vilken tid som de skattskyldiga skäligen bör ha för detta bedömdes i samband med införandet av tidigare bestämmelser om kvars-katteränta år 1951. Den 30 april har sålunda gällt som gräns för fyllnadsinbetalning sedan detta år.

Nuvarande kvars-katteavgift, som år 1975 ersatte den dittills gällande kvars-katteräntan, är en viktig faktor i uppbördssystemet. Den skall vara ett påtryckningsmedel som förmår de skattskyldiga att genom bl. a. fyllnadsinbetalningar bidra till en god överensstämmelse mellan den slutliga och den preliminära skatten. Den har vid införandet också avvägs med tanke på den ränteförlust som statsverket gör om den slutliga skatten i stället betalas som kvarstående skatt under mars och maj året efter debiteringsåret.

4.2 Tidpunkten för fyllnadsinbetalningen m. m.

De ändringar som gjordes år 1978 i bestämmelserna om anstånd med att lämna självdeklaration innebar i princip inte något nytt i förhållandet till möjligheterna att göra fyllnadsinbetalning. De skattskyldiga kunde nämligen redan tidigare medges anstånd som löpte ut efter den 30 april under taxeringsåret, dvs. efter den tidpunkt då en fyllnadsinbetalning senast skall ha gjorts för att den skall kunna beaktas vid beräkningen av kvars-katteav-

gift eller s. k. ö-skatteränta. De problem som de nya anståndsreglerna har medfört sammanhänger framför allt med den ökning av antalet anståndsberättigade som uppkommit genom att revisionsbyråer m. fl. fått möjlighet att successivt avlämna klienternas deklarationer under tiden den 1 april—den 31 maj. De svårigheter som det kan möta att beräkna skatten innan deklarationen har blivit klar berör nu ett större antal skattskyldiga än tidigare och medför samtidigt problem för byråerna i deras planläggning av deklara-tionsarbetet. Denna utveckling är naturligtvis inte tillfredsställande och jag delar skatteutskottets uppfattning att man bör söka lösa frågan. Som skatteutskottet har antytt bör man därvid eftersträva en sådan ordning att det också för den som har fått anstånd till någon dag efter den 30 april framstår som meningsfullt att göra fyllnadsinbetalning.

Enligt RSV:s förslag skall den som fått anstånd till någon dag efter den 30 april kunna få kvarskatteavgiften beräknad efter 3 % om han gör fyllnadsinbetalning under tiden maj—juni. En förutsättning härför är dock att den skattskyldige inte ändå kunnat beräkna hur stor inbetalning han behöver göra. Nedsättningen är vidare enligt verkets förslag inte knuten enbart till det belopp som betalas under denna period. Den skall beräknas på samma sätt som f. n., dvs. på skillnaden mellan den slutliga skatten och den preliminära skatt som har betalats senast den 30 april under taxeringsåret.

Jag anser att utgångspunkten bör vara att den som har fått anstånd till någon dag efter den 30 april alltid skall ha möjlighet att göra erforderlig fyllnadsinbetalning när deklarationen är klar och få inbetalningen beaktad vid avgiftsberäkningen. Jag kan alltså inte ansluta mig till RSV:s förslag att länsstyrelsen i varje särskilt fall skall pröva om anståndsmedgivandet och andra omständigheter medfört förhållande som den skattskyldige inte har kunnat råda över.

Den nedsättning av kvarskatteavgiften, som den skattskyldige skall få på detta sätt, bör enligt min mening komma i fråga endast beträffande den del av avgiften som hänför sig till skatt som täcks av fyllnadsinbetalningen. Nedsättningen bör vidare avvägas med hänsyn till den räntevinst som den skattskyldige gör genom att han kan skjuta upp betalningen två månader räknat från den 30 april under taxeringsåret. Den procentsats som med detta synsätt skall bestämmas bör självfallet bli lägre än den procentsats — f. n. 3 % — som skall tillämpas när avgiften nedsätts på grund av förhållande som den skattskyldige inte har kunnat råda över. I sådant fall är ju kredittiden längre.

Det bör tilläggas att en betalning som görs under tiden den 1 maj—den 30 juni bör behandlas på samma sätt som andra inbetalningar som har gjorts i rätt tid, när det gäller att bedöma om den slutliga skatten överstiger den preliminära skatten med mer än 5 000 kr.

Som jag har nämnt förut skall jag i ett följande avsnitt ta upp frågan om procentsatserna för kvarskatteavgiften. Jag kommer i anslutning till detta

att också ta ställning till vilken procentsats som bör gälla i fråga om inbetalningar som i samband med anstånd görs under tiden maj–juni. Jag övergår nu till att behandla frågan hur skattemyndigheterna skall få impuls att nedsätta avgiften på belopp som har betalats in under denna tid.

Enligt RSV:s förslag måste den skattskyldige göra ansökan hos länsstyrelsen för att få avgiften nedsatt. Verkets förslag anknyter i denna del också i övrigt till nuvarande bestämmelser om nedsättning. Ansökan skall sålunda ha kommit in till länsstyrelsen före utgången av året efter det då avgiften påfördes.

Denna lösning är i första hand en konsekvens av verkets förslag att ett anståndsbeslut inte i och för sig skall ge rätt till en nedsättning utan bara skall vara en av de omständigheter som skall beaktas vid prövningen huruvida kvars-katten beror på förhållande som den skattskyldige inte har kunnat råda över. Med mitt förslag kommer frågan principiellt i ett annat läge.

Den som har fått anstånd med deklarationen till någon dag efter den 30 april och gjort fyllnadsinbetalning under tiden maj–juni, får enligt mitt förslag en ovillkorlig rätt till nedsättning av avgiften. Det skulle naturligtvis vara önskvärt att nedsättningen kunde genomföras utan ett ansökningsförfarande. Det är emellertid enligt vad jag har inhämtat inte möjligt att nu bygga in sådana registreringar i ADB-systemet att inbetalningar under maj–juni kan beaktas vid avgiftspåföringen i samband med debiteringen av slutlig skatt. Detta blir möjligt först om några år. I avvaktan på detta får man därför acceptera att den som vill ha nedsättning måste ansöka om det. Prövningen av ansökningen kommer enligt mitt förslag att begränsas till frågan om den skattskyldige har fått anstånd med deklarationen till någon dag efter den 30 april och till en omräkning av avgiften. Enligt vad jag har inhämtat kan länsstyrelserna genom sin registrering kontrollera att sökanden fått anstånd. Jag finner inte någon anledning att föreslå någon annan tid för ansökan än den som gäller enligt 85 § 2 mom. UBL. Ansökan bör sålunda ha kommit in till länsstyrelsen före utgången av året efter det då avgiften påfördes.

Vad slutligen angår den praktiska tillämpningen av den föreslagna ordningen utgår jag från att RSV utfärdar anvisningar om hur de skattskyldiga skall informeras om möjligheterna till nedsättning. Denna information kan lämnas i samband med anståndsbeslutet av de lokala skattemyndigheterna och av de revisionsbyråer m. fl. som har fått rätt att lämna in klienternas deklarationer under tiden den 1 april–den 31 maj.

Jag föreslår sålunda att den som fått anstånd med självdeklarationen till någon dag efter den 30 april under taxeringsåret, skall kunna göra fyllnadsinbetalning senast den 30 juni samma år utan att behöva betala annars utgående kvars-katteavgift. På den preliminärskatt som betalas under tiden maj–juni skall den skattskyldige i stället betala en avgift som är avvägd med hänsyn till den räntevinst som han gör genom uppskovet. För att

nedsättning skall ske förutsätts slutligen att ansökan ges in före utgången av året efter det då kvarskatteavgiften påfördes. Till frågan om vilken procentsats som bör tillämpas vid nedsättningen och ikraftträdandet återkommer jag i det följande.

Med tanke på att den föreslagna ordningen inom några år bör kunna tillämpas utan ansökningsförfarande och i stället ingå i den ordinarie debiteringen av slutlig skatt föreslår jag att bestämmelserna tas in i ett nytt moment, 4 mom., till 27 § UBL.

4.3 Procentsatserna

De procentsatser, 6 resp. 8, efter vilka kvarskatteavgiften beräknas har gällt sedan avgiften infördes år 1974. Procentsatserna avvägdes bl. a. med hänsyn till det ränteläge som rådde vid denna tid. När riksdagen år 1974 beslöt att den dittills gällande kvarskatteräntan skulle ersättas med en inte avdragsgill kvarskatteavgift, uppgick riksbankens diskonto till 7 %. Denna nivå vidmakthölls med vissa fluktuationer fram till senare delen av år 1979. Sedan dess har diskontot höjts i flera steg och är f. n. 12 %.

En avgift av samma typ som kvarskatteavgiften finns också i fråga om arbetsgivaravgifterna. Denna avgift, som utgår enligt lagen (1959:552) om uppörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m. (AvgL), infördes samtidigt med kvarskatteavgiften och beräknades på samma sätt som denna, dvs. efter 6 eller 8 % beroende på den kvarstående avgiftens storlek. Avgiften enligt AvgL har emellertid nyligen lagts om (prop. 1980/81: 16, SfU 1980/81: 13, rskr 1980/81: 9). Omläggningen innebar att procentsatserna höjdes och differentierades. De nya bestämmelserna, som skall tillämpas första gången år 1981, innebär att den särskilda avgiften skall påföras med 10 % om den kvarstående avgiften uppgår till högst 5 000 kr., med 12 % om den kvarstående avgiften överstiger 5 000 kr. men inte 30 000 kr. och med 15 % om den kvarstående avgiften överstiger 30 000 kr. I fråga om den procentsats som skall tillämpas vid nedsättning föreslogs däremot inte någon ändring. Avgiften skall sålunda i sådant fall fortfarande beräknas efter 3 %.

Jag anser att det nu finns anledning att också höja procentsatserna för kvarskatteavgiften även om man enligt min mening bör lägga sig på en något lägre nivå än i AvgL.

Höjningen av den särskilda avgiften enligt AvgL betingades inte bara av det ändrade ränteläget. En höjning ansågs framför allt nödvändig med hänsyn till den stora eftersläpning med inbetalningen av arbetsgivaravgifterna som hade kunnat konstateras. De tidigare procentsatserna sades särskilt för arbetsgivare som inte betalar skatt på vinsten eller som betalar låg vinstskatt inte ge någon större stimulans till fyllnadsinbetalning. Detta gällde t. ex. företag med stora förlustavdrag, kommuner och vissa kredit- och försäkringsinstitut. Efter den höjning av det allmänna ränteläget som

skett kunde ett dröjsmål med avgiftsbetalningen framstå som en billigare form av likviditetsförstärkning än upptagandet av ett normalt lån. Höjningen av procentsatserna sågs vidare som en åtgärd i avvaktan på en omläggning av uppbördssystemet i enlighet med vad regeringen framhöll i kompletteringspropositionen våren 1980. Enligt denna bör det bli möjligt att i framtiden knyta den preliminära uppbörden av arbetsgivaravgifterna till den lönesumma som redovisas i samband med källskattebetalningen. Med en sådan reform kan det antas att eftersläpningen kan nedbringas väsentligt.

När det gäller procentsatserna för kvarskatteavgiften anser jag att man bör begränsa höjningen till vad som betingas av den förändring som inträtt i ränteläget sedan avgiften infördes. Jag föreslår att avgiften skall utgå efter 8 % om det belopp som den skall beräknas på uppgår till högst 5000 kr. och i annat fall efter 10 %, dvs. en höjning med två procentenheter. Om den kvarstående skatten beror på förhållande som den skattskyldige inte har kunnat råda över kan avgiften f. n. nedsättas och beräknas efter 3 %. Även detta procenttal bör enligt min mening höjas med två enheter, dvs. till 5. Jag vill framhålla att förslaget givetvis bör ses mot bakgrund av att avgiften – i motsats till sedvanlig ränta – inte är avdragsgill vid inkomsttaxeringen.

Jag är härmed till sist framme vid frågan efter vilken procentsats avgiften bör beräknas för den som på grund av att han har erhållit anstånd med deklarationens avlämnande får göra fyllnadsinbetalning senast den 30 juni under taxeringsåret. Jag anser en lämplig avvägning vara att den skattskyldige i sådant fall får betala en avgift efter 2 % och föreslår därför denna procentsats.

4.4 Ikraftträdandet m. m.

De nya bestämmelserna om fyllnadsinbetalning senast den 30 juni under taxeringsåret bör kunna tillämpas redan innevarande år. Den föreslagna lagen bör därför träda i kraft dagen efter den, då uppgift om lagändringen har kommit ut från trycket i Svensk författningssamling. Bestämmelserna om procentsatserna i övrigt bör tillämpas första gången vid den årliga debiteringen av slutlig skatt år 1982.

Lagförslaget är enligt min mening inte av sådan beskaffenhet att lagrådet behöver höras.

5 Hemställan

Med hänvisning till vad jag har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att anta ett inom budgetdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i uppbördslagen (1953: 272).

6 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.

